

Sygn. akt II CNP 56/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2015 r.

skargi Fabryki Części Rowerowych "R. W." Spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością w W.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty

w postępowaniu upominawczym

Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 kwietnia 2013 r., wydanego w sprawie z

powództwa A. M.

przeciwko G. – T. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., Fabryce Części

Rowerowych "R. W." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W., C. W. i R. W.

o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pozwana wystąpiła ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia tj. nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w W. z dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego merytorycznego orzeczenia w zasadzie sądu drugiej instancji i wyjątkowo - w przypadku określonym w art. 424¹ § 2 k.p.c. - sądu pierwszej instancji, kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Pojęcie środków prawny jest pojęciem szerszym od wyrażenia środka zaskarżenia. Obejmuje zatem nie tylko np. sprzeciw od nakazu zapłaty czy apelację, powództwo opozycyjne, ale i wnioski o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu. W ramach wymagania skargi określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie jest możliwe (art. 424¹ § 2 in fine). Musi więc w tej materii przedstawić wyczerpujący wywód (wymienić wszystkie środki i uzasadnić dlaczego nie służą), w którym powinien dowieść wystąpienie tej przesłanki. Skarga nie zawiera takiego wyводу, bowiem skarżący wskazał jedynie, że złożony przez niego sprzeciw od nakazu zapłaty został odrzucony z uwagi na oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do jego wniesienia oraz oddalone zostało jego zażalenie w tym zakresie.

W sprawie nie występuje też wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Obowiązkiem skarżącego było wykazanie w skardze, że zachodziły takie obiektywne okoliczności, które uniemożliwiały mu zaskarżenie orzeczenia z zastosowaniem dostępnych środków prawnych. Wykazanie wystąpienia wyjątkowego wypadku uzasadniającego wniesienie skargi stanowi bowiem samoistny element skargi i należy do jej wymogów konstrukcyjnych, którego brak nie może być przez stronę naprawiony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2008 r., II BP 56/07, LEX nr 452485). Za wyjątkowy wypadek,

o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., można przy tym uznać np. nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6 poz. 113). Natomiast za taki wyjątkowy wypadek nie może być uznana sytuacja, w której strona nie skorzystała ze środka odwoławczego, choć nie istniały w tym zakresie żadne obiektywne przeszkody. Nie stanowi takiej okoliczności odebranie nakazu zapłaty przez nowo zatrudnionego pracownika, czy zalanie biura, które nie nosi cech o charakterze katastroficznym.

Przepis art. 424¹ § 2 k.p.c. stanowi bowiem odstępstwo od sformułowanej w jego § 1 ogólnej reguły, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku dotyczyć może wyłącznie orzeczeń sądu drugiej instancji i to tylko takich, których zmiana lub uchylenie w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie była i nie jest możliwa. O wyjątkowym charakterze tego przepisu świadczy ponadto jego redakcja, szczególnie w zestawieniu z treścią art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., w ramach której o dopuszczalności skargi decyduje kumulatywne spełnienie dwóch przesłanek, tj. istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem mającej kwalifikowany charakter, gdyż wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Możliwość skorzystania przez stronę ze skargi w omawianej sytuacji zależy więc zarówno od przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia ocenianych w kontekście naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, jak i od przesłanek, z powodu których strona postępowania sądowego nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych do zaskarżenia orzeczenia.

Skarga jest nie tylko środkiem nowym, ale i wyjątkowym. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu jest środkiem wysoce sformalizowanym i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle.

Z tych względów skarga podlegała odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).